

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fundamentos dos deportes ximnásticos

Materia	Fundamentos dos deportes ximnásticos			
Código	P02G050V01404			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Gutierrez Sánchez, Águeda Fernández Villarino, María de los Ángeles			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles Gutierrez Sánchez, Águeda			
Correo-e	agyra@uvigo.es marianfv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os deportes ximnásticos son aqueles incluídos na Federación Internacional de Ximnasia. Nesta materia abordaranse os fundamentos técnicos e didácticos destes deportes de forma pomenorizada en dous grandes bloques: 1. Habilidades Rítmico-Expresivas. Ximnasia Aeróbica, Ximnasia Rítmica e Ximnasia para Todos. 2. Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Ximnasia Artística, Ximnasia Acrobática e Trampolín			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Identificar os elementos e parámetros que configuran a estrutura das modalidades ximnásticas: aspectos regulamentarios, espazos de acción, habilidades técnicas, habilidades manipulativas, habilidades coreográficas, etc.	B7 B10 B14
Saber cales son as características e demandas fundamentais para a aprendizaxe das habilidades específicas dos deportes ximnásticos.	B7 B10 B14 B26
Comprender os diferentes ámbitos de aplicación dos deportes ximnásticos e coñecer os obxectivos e metodoloxías adecuadas a cada contexto.	B15 B24
Dispor dos fundamentos e contidos didácticos que permitan desenvolver proceso de ensino-aprendizaxe relacionados coas habilidades ximnásticas.	B10 B15 B18
Utilizar os principios técnicos e os recursos metodolóxicos que permitan ao alumnado intervir, desde a perspectiva educativa ou deportiva, en relación ás habilidades ximnásticas.	B10 B14 B15 B18 B20 B23
Adquirir os coñecementos de desenvolvemento da condición física específica, adaptada ás actividades ximnástico-acrobáticas, así como asociar estas con o desenvolvemento das capacidades psicomotoras.	B10 B12 B16 B18 B20
Dominar as técnicas ximnásticas para a súa correcta aplicación, así como os aspectos de seguridade na execución (axuda e colocación do material).	B10 B13 B20 B23
Aplicar adecuadamente diferentes recursos didácticos (establecemento de obxectivos, feedback, reforzos, etc.) para mellorar movementos técnicos destes deportes.	B13 B15 B16 B24 B25
Aceptar as actividades ximnástico-acrobáticas para que os futuros docentes transmítanas e desenvolvan no uso da súa liberdade profesional.	B13 B24
Deseñar e aplicar instrumentos de observación sistemática para identificar ou corrixir modelos de execución propios destes deportes	B10 B12 B15 B16
Experimentar e desenvolver habilidades de carácter coreográfico, tanto de tipo individual como colectivas, favorecendo a capacidade do alumnado para a elaboración de producións creativas mediante o encadenamento das habilidades desenvolvidas na materia.	B10 B25 B26

Contidos

Tema	
Bloque 1. Fundamentación teórica dos deportes ximnásticos	Tema 1. Os deportes ximnásticos no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Características esenciais das actividades ximnásticas desde diferentes campos de aplicación. 1.2. Clasificación das actividades e deportes ximnásticos. Tema 2. Antecedentes históricos e organismos que regulan os deportes ximnásticos. 2.1. Orixe e antecedentes históricos da actividade ximnástica. Tema 3. Valoración e xuízo dos concursos ximnásticos.

Bloque 2. Fundamentos técnicos, artísticos e didácticos dos deportes ximnásticos: Habilidades rítmico-expresivas e Habilidades ximnástico-acrobáticas.	BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. XIMNASIA RÍTMICA Tema 1. As habilidades da Ximnasia Rítmica no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Concepto e preliminares. 1.2. Habilidades técnicas corporais. 1.3. Habilidades técnicas manipulativas. BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO. Tema 1. Dominio técnico e metodolóxico dos elementos ximnásticos de nivel escolar (per-acrobáticos). 1.1. Rodamientos. 1.2. Equilibrios ximnásticos. 1.3. Saltos de plinto. 1.4. Familiarización co minitramp. Tema 2. Dominio técnico e metodolóxico dos elementos ximnásticos acrobáticos de chan. 2.1. Saltos adiante e laterais con impulso dunha perna e apoio intermedio. 2.2. Saltos de volteo libre completo con impulso de ambas as pernas. 2.3. Saltos atrás con impulso de ambas as pernas e apoio de mans intermedio.
Bloque 3. Estrutura formal e funcional dos deportes ximnásticos	BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. Tema 1. Elementos definitorios da Ximnasia Rítmica. 1.1 Continuidade das accións. 1.2. *Globalidad das accións. 1.3. Diálogo cos aparellos. 1.4. Ritmo. 1.5. Espazo. 1.6. Expresividade. 1.7. Creatividade. 1.8. Variedade. Tema 2. Estrutura e composición da ximnasia rítmica 2.1. Exercicios individuais: dificultade corporal, dificultade de aparello, elementos dinámicos de rotación, composición artística e execución. 2.2. 3.2. Exercicios de Conxunto: dificultade con intercambio, dificultade sen intercambio, colaboracións, elementos dinámicos de rotación, composición artística e execución. BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO Tema 3. Estrutura espacial dos movementos ximnásticos. 3.1. Organización espacial. 3.2. As traxectorias. 3.3. Rodamientos. 3.4. Grupos estruturais. Tema 4. Características dinámicas dos movementos ximnásticos. 4.1. Características de inercia. 4.2. Características de forzas. 4.3. Características de enerxía Tema 5. Equilibrio corporal. 5.1. Tipos de equilibrio. 5.2. Factores que interveñen no equilibrio. 5.3. A defensa do equilibrio ximnástico. Tema 6. As capacidades físicas nos deportes ximnásticos. 6.1. Capacidades perceptivo-motrices. 6.2. Capacidades condicionais. 6.3. Elección de ximnastas.

Bloque 4.

Proceso de iniciación deportiva dos deportes ximnásticos: rítmico-expresivos e acrobáticos

BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO.

Tema 1. Os parámetros musicais como elementos fundamentais das habilidades rítmico-expresivas

- 1.1. Elementos craves da música: pulsación, intervalo, tempo, compás, timbre, melodía.
- 1.2. A duración do son e a súa representación gráfica
- 1.3. Adaptación do movemento ao ritmo musical

Tema 2. A música e os Pasos Básicos de Ximnasia Aeróbica

- 2.1 Elementos chave da música en Ximnasia Aeróbica
- 2.2 A iniciación a través do xogo da Ximnasia Aeróbica.
- 2.3 Os pasos básicos como soporte dos deseños coreográficos.
- 2.4 As opcións coreográficas en Ximnasia Aeróbica.

Tema 3. A ocupación do espazo de acción como estratexia expresiva

- 3.1. O espazo de acción nos deportes artísticos
- 3.2. Variables que permiten intervir no espazo de acción desde a perspectiva expresiva: formacións, niveis espaciais, orientación e volumes

Tema 4. A danza clásica como a base das habilidades técnico-corporais

- 4.1. Posición corporal básica
- 4.2. Posicións de brazos e posicións de pés
- 4.3. Elementos da danza: relevé, plié e jeté,

Tema 5. As habilidades corporais de equilibrio

- 5.1. Descrición
- 5.2. Aspectos técnicos fundamentais
- 5.3. Criterios de variación
- 5.4. Erros típicos
- 5.5. Progresión metodolóxica

Tema 6. As habilidades corporais de rotación

- 6.1. Descrición
- 6.2. Aspectos técnicos fundamentais
- 6.3. Criterios de variación
- 6.4. Erros típicos
- 6.5. Progresión metodolóxica

Tema 7. As habilidades corporais de salto

- 7.1. Descrición
- 7.2. Aspectos técnicos fundamentais
- 7.3. Criterios de variación
- 7.4. Erros típicos
- 7.5. Progresión metodolóxica

Tema 8. Habilidades manipulativas dos aparellos

- 8.1. Principios xerais de manipulación dos aparellos
- 8.2. Especificidade das habilidades manipulativas dos aparellos
- 8.3. Habilidades manipulativas de pelota: elementos técnicos fundamentais, elementos técnicos non fundamentais, criterios de variación, progresión metodolóxica, erros típicos

Tema 9. Elementos colaborativos e cooperativos

- 9.1. Intercambios
- 9.2. Series coreográficas
- 9.3. Elementos dinámicos de rotación
- 9.4. Colaboracións: sen lanzamentos altos ou longos dos aparellos, con lanzamento alto e rotación dinámica do corpo, con lanzamentos múltiples, con recepcións múltiples, con elevación/apoio da ximnasta.

Tema 10. O proceso compositivo no ámbito das habilidades rítmico-expresivas

- 10.1. As fases do proceso compositivo
- 10.2. Exposición do exercicio ximnástico creado
- 10.3. A avaliación do exercicio ximnástico

BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO.

Tema 7. A Ximnasia Acrobática no ámbito educativo.

- 7.1. As presas de mans.
- 7.2. Diferentes roles do alumnado.
- 7.3. As asistencias e axudas manuais
- 7.4. Organización e medidas sistemáticas nas fases estruturais das formacións grupais (figuras e pirámides).

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Prácticas de laboratorio	41	41	82
Resolución de problemas de forma autónoma	4	8	12
Traballo tutelado	0	10	10
Presentación	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	0	2	2
Práctica de laboratorio	0	3	3
Traballo	0	22	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistrais utilizaranse para a explicación dos contidos teóricos e aclaración dos contidos prácticos da materia. Constitúe unha actividade presencial na aula si non existisen medidas de continxencia pola pandemia ou non presencial por videoconferencia mediante a utilización de medios persoais e audiovisuais. En caso necesario realizaranse con todo o grupo de maneira non presencial a través do campus Remoto.
Prácticas de laboratorio	Vivenciación dos contidos teórico-prácticos guiados polo profesorado, onde se terá en conta os procesos metodolóxicos de ensino-aprendizaxe, facendo especial fincapé nos aspectos técnicos e de execución dos deportes ximnásticos. As prácticas teñen como obxectivo traballar formalmente o saber facer (competencia procedimental). Non entanto, é preciso ter en conta que tamén traballan o saber, o saber ser e o saber estar.
Resolución de problemas de forma autónoma	- Exporase o desenvolvemento dunha coreografía que terá por referencia as modalidades ximnásticas tratadas no desenvolvemento da materia. - Traballarán a execución técnica dos elementos ximnásticos durante o proceso metodolóxico de ensino-aprendizaxe levada a cabo na materia. - Traballarase a avaliación técnica e a composición dos deportes ximnásticos mediante a análise de exercicios en vídeo
Traballo tutelado	Os traballos tutelados realizaranse en grupo
Presentación	- Execución e exposición da coreografía elaborada en colaboración cos compañeiros. - Execución dun exercicio ximnástico proposto pola profesora. - Exposición con soporte audiovisual dun elemento ximnástico mediante a metodoloxía traballada.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Asesoramento e titorización para a resolución dos problemas propostos na materia. Este tempo está reservado para atender e resolver as preocupacións dos estudantes. A atención será individual e en grupos pequenos, dependendo da natureza da atención. Tanto individualmente como en grupo, levarán a cabo principalmente por videoconferencia ou por correo electrónico, evitando o máximo posible o despacho das profesoras. Estas actividades teñen a función de orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumno. Si a situación así o recomenda, a atención realizaríase a través dos despachos virtuais das profesoras da materia.
Traballo tutelado	Orientación ao alumno/a sobre os traballos a realizar. Resolución de dúbidas. Si a situación así o recomenda, a atención realizaríase a través dos despachos virtuais das profesoras da materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	A avaliación farase de forma continua mediante o control de asistencia dos estudantes. Desenvolvemento e posta en práctica dunha progresión metodolóxica dos elementos ximnásticos que se traballaron ó longo das sesións.	A avaliación desta sección será realizada por persoas que non asistan ao 80 por cento das prácticas. Será esencial facer unha media coas outras partes avaliadas	B10 B12 B15 B16 B20 B24

Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración dunha coreografía final, presentación e exposición das sesións traballadas na práctica.	15	B13 B24 B25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	40	B10 B14 B15
Exame de preguntas obxectivas	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	10	B10 B14
Práctica de laboratorio	- Realización dunha coreografía de forma grupal. - Execución técnica dos elementos ximnásticos traballados nas sesións prácticas.	20	B18 B20 B25
Traballo	Traballo en grupo sobre un elemento ximnástico asignado.	15	B10 B12 B13 B14 B25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación intentará recoller e valorar todos aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto ao campo conceptual, procedimental, actitudinal e relacional. Está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Por tanto, afecta a todo o proceso de enseñanza-aprendizaxe.

A CALIFICACIÓN FINAL da materia resultará da integración das distintas notas das actividades realizadas tanto nos contidos de Habilidades Rítmico-Expresivas como nos contidos de Habilidades Gimnástico-Acrobáticas. Deberán ter superadas todas as partes para obter unha calificación positiva. Os alumnos/as que non realicen todas as actividades de avaliación obtendrán a calificación final de suspenso, aínda que algunhas actividades estén aprobadas. Si o alumno/a realiza só algunhas das actividades do curso tendrán a calificación de suspenso, xa que se realiza unha avaliación continua de todas as actividades propostas.

Cando o alumno necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, se guardarán notas parciais durante a segunda convocatoria; é dicir, na convocatoria extraordinaria de xullo se mantendrán aquelas notas parciais que o alumnado teña superadas, e solo se presentarán a aquelas que non superaron.

Para as demás convocatorias, o alumno/a deberá concorrer da mesma maneira a unha proba escrita de pregunta curta, tipo test ou de desenvolvemento e dunha proba práctica de execución e metodolóxica dos contidos traballados para superar a materia. Igualmente deberá presentar o traballo co seu soporte audiovisual do elemento gimnástico asignado pola profesora e elaborado según o desenvolvemento dos contidos traballados durante o curso.

A revisión de exames será no despacho das profesoras unha vez concluída a corrección.

OBSERVACIÓNS:

A PARTICIPACIÓN ACTIVA DO ALUMNADO NAS SESIÓNS PRESENCIAIS É UN FACTOR QUE DETERMINA O PROCESO DE EVALUACIÓN:

- A asistencia ás sesións prácticas será OBRIGATORIA (80% das horas totais da materia, non sesións) Se aplicará de forma individualizada a cada un dos 2 Bloques da materia (Bloque Rítmico-Expresiva e Bloque Gimnástico-Acrobática).
- Os alumnos que participen activamente, como mínimo, ao 80% das sesións deben obter o 50% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas.
- Os alumnos que NON participen activamente (meros observadores), como mínimo ao 80% das sesións, deben obter o 65% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas. **Este aspecto é tido en conta igualmente para os que non asisten ao mínimo esixido das sesións prácticas.**

O alumnado discapacitado para a práctica motriz, poderá solicitar a adaptación das tarefas motrices a realizar nas sesións e nas probas de avaliación, no grao que as competencias da materia permítano. Aos incapacitados temporalmente para a práctica deportiva, a avaliación das probas prácticas de execución gimnástica se lle realizará cando a súa incapacidade temporal permítallo e no caso do bloque de habilidades rítmico-expresivas se realizará a través do visionado de vídeos.

BLOQUE: HABILIDADES GIMNÁSTICO-ACROBÁTICAS

- A falta de asistencia a máis de dúas prácticas de laboratorio deste bloque (independentemente do seu xustificación), supón ademais a realización dun exame práctico de enseñanza metodolóxica dos elementos acrobáticos aos que non se asistiu.

BLOQUE: HABILIDADES RÍTMICO-EXPRESIVAS

-Debido ao carácter de evaluación continua, a NON asistencia ás sesións prácticas non dará dereito a realizar a coreografía en grupo. En caso de que isto suceda, a evaluación dos contidos prácticos se realizará mediante a evaluación de exercicios gimnásticos en vídeo. Do consinto modo, si unha persoa atópase incapacitada temporalmente para a realización das probas prácticas, podrá examinarse mediante a evaluación de exercicios gimnásticos en vídeo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Knirsch, K, **Manual de Gimnasia Artística**, Ed. Esteban Sanz, Madrid, 1974
 SÁEZ PASTOR, F., **Gimnasia Artística. Los Fundamentos de la Técnica.**, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 2003
 SAEZ PASTOR, F., **Habilidades Gimnástico-Acrobáticas. Método de Enseñanza.**, Ed. Estaban Sanz, Madrid., 2015
 SMITH, T., **Biomecánica y gimnasia.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1984
 ESTAPÉ, E., LÓPEZ, M. y GRANDE, I., **Las Habilidades Gimnásticas y Acrobáticas en el Ámbito Escolar.**, Ed. Inde. Barcelona, 1999
 JUNYENT, V. y MONTILLA, M, **1023 ejercicios y juegos de equilibrios y acrobacias gimnásticas.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 2000

Bibliografía Complementaria

- Albadalejo, L, **Aeróbic para Todos**, 1996,
 Canalda, A., **Gimnasia rítmica Deportiva. teoría y práctica**, 1998,
 Cassagne, M., **Gymnastique Rythmique Sportive**, 1990,
 Ereño, C., **Iniciación a la gimnasia rítmica deportiva: principios metodológicos y formas de desarrollo de la creatividad motriz**, 1993,
 Fernández, A., **Gimnasia RítmicaDeportiva. Fundamentos**, 1989,
 Fernández, A., **Gimnasia Rítmica**, 1991,
 Gaio, R., **Ginástica Rítmica Desportiva "Popular": Uma proposta educacional**, 1996,
 Gutiérrez, A. y Vernetta, M, **Gimnasia Aeróbica Deportiva: propuesta de U.D. a través del juego**, 2007,
 Liarte, T. y Nonell, R., **Diver-Fit. Aaerobic y fitness para niños y adolescentes**, 1998,
 Lisitskaya, T., **Gimnasia Rítmica. Deporte y entrenamiento**, 1995,
 Martínez, A., **La gimnasia rítmica. Un planteamiento educativo motriz**, 1992,
 Martínez, A., **La gimnasia rítmica. Metodología**, 1992,
 Martínez, A., **Dimensión Artística de la Gimnasia Rítmica**, 1997,
 Martínez, A., **Fundamentación coreográfica de la gimnasia rítmica deportiva: calidad técnica y expresiva del movimiento y su estrecha relación con la música**, 1998,
 Martínez, A., **Aproxiamción al deporte a traves de los principios artísticos: ceatividad, expresión y estética**, 1999,
 Martínez, A. y Díaz, M.P., **Las actividades gimnásticas como recurso para el desarrollo de la creatividad motriz**, 2002,
 Mendizábal, S. y Mendizábal, I., **Iniciación a la Gimnasia Rítmica I**, 1985,
 Quintana, A., **Ritmo Y Educación Física**, 1997,
 Sierra, E., **Actividades Gimnásticas: Gimnasia Rítmica Deportiva**, 1993,
 Sánchez, D., **Bases para la enseñanza del Aeróbic**, 1999,
 Vernetta, M.; López, J. y Panadero, F, **Unidades Didacticas para secundaria XI. Aprendizaje de las habilidades gimnásticas. Una propuesta a través de minicircuitos.**, 2000,
 Vernetta, M.;López, J. y Panadero, F., **El Acrospot en la escuela.**, 2001,
 Vernetta, M.; Gutiérrez, A. y López, J., **El Aeróbic Deportivo en la Educación Física. Iniciación a través del juego.**, 2003,
 Viciana, V. y Arteaga, M., **Las actividades coreográficas en la escuela. Barcelona. Ed. Inde.**, 1997,
 MANONI, A, **Biomecánica e dividione strutturale della ginnasia artistica.**, Ed. Societá Stampa Sportica.Roma, 1993
 SÁNCHEZ BAÑUELOS, F., **Bases para una didáctica de la Educación Física**, Ed. Gymnos. Madrid, 1989
 SMLEUSKIY y GASVERDOUSKIY, **ratado General de Gimnasia Artística Deportiva**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993
 STILL, C., **Manual de gimnasia artística femenina.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993
 AGUADO JODAR, J, **Eficacia y técnica deportiva.**, Ed. Inde. Barcelona, 1993
 AGOSTI, L, **Gimnasia Educativa.**, Ed. Edisa S.A. Madrid, 1974
 ANDERSON, B., **Stretching.**, Ed. Integral. Barcelona, 1984
 BÄUMLER y SCHNEIDER, **Biomecánica deportiva.**, Ed. Martínez Roca. Barcelona., 1989
 BOURGEOIS, M., **Didáctica de la Gimnasia**, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 1999
 BRIDOUX, A., **Gymnastisque Sportive. Son enseignement en milieu scolaire.**, Ed. Amphora. Paris, 1991
 CARRASCO, R., **Cahiers techniques de l'entraîneur.**, Ed. Vigot. París, 1981
 CARTONI, A. C. y PUTZU, D., **Ginnastica Artistica Femminile.**, Edi. Ermes. Milan, 1990
 GINES SIU, J., **Cama elástica**, Ed.Alhambra, 1987
 HINAUL, K., **Introducción a la biomecánica**, Ed. Jims., Barcelona, 1982
 LANGLADE, A y REY de L., N., **Teoría general de la gimnasia.**, Ed.: Stadium. Buenos Aires, 1986
 LEGUET, J., **ctions motrices en gymnastique sportive.**, Ed. Vigot. Paris, 1985
 LLOYD R., **Manual de entrenamiento de gimnasia deportiva.**, Ed. Paidotribo, Barcelona, 1993
 LÓPEZ BEDOYA, J., VERNETTA, M. Y MORENILLA, L., **Indicadores para la detección de talentos deportivos.**, MEC/CSD. Madrid, 1995

MOSSTON, M. y ASHWORTH, S., **La Enseñanza de la Educación Física.**, Ed.: Hispano Europea. Barcelona, 1993

MONTICELI, M., **Il mini trampolino elástico in ginnasia artistica**, Ed. Società Stampa Sportiva. Roma, 1984

PILA TELEÑA, A., **Educación Físico Deportiva, enseñanza-aprendizaje.**, Ed. Pila Teleña. Madrid, 1983

SPNING y otros., **Stretching.**, Ed. Hispano Europea, 1992

SÖLVEBORN, Even-A., **Stretching.**, Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1989

UKRAN, M.L., **Gimnasia Deportiva.**, Ed. Acribia, Zaragoza, 1978

Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La génesis de las rotaciones gimnásticas I**, VI,12(4-11), 2007

Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La genesis de las rotaciones gimnásticas II. Rotaciones generadas en vuelo.**, VII,13(52-62), 2008

Fernández Rodríguez, R., **Efecto comparativo de diferentes minicircuitos en el aprendizaje de habilidades gimnásticas aeróbicas**, 2012

Abeal Filgueira, R., **Influencia del feedback audiovisual en la autoevaluación de la gimnasia acrobática en el ámbito escolar**, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Expresión corporal e danza/P02G050V01402